

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 225
Podseria: pedagogika

IRENA LEPALCZYK

*****

Omawiana/Polecana książka:

Ewa Marynowicz-Hetka¹, Jacek Piekarski²: Profesor Irena Lepalczyk, Seria Sylwetki Łódzkich Uczonych, Zeszyt nr 35, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Łódź 1996.

*****

Bohaterką odcinka jest Pani Profesor **Irena Lepalczyk³**. Urodziła się 1 października 1916 w Smoleńsku, a zmarła 26 maja 2003r. w Łodzi. Pierwsza Wojna Światowa rozegrała się w latach 1914-1918, a zatem Ona przysłała na świat w trakcie tej wojny. Dziś wszyscy znamy nazwę Smoleńsk i wiemy gdzie leży. Warto przypomnieć – z Wikipedii – iż w latach 1395-1514 oraz 1611-1654 miasto należało do Wielkiego Księstwa Litewskiego, będącego częścią Rzeczypospolitej – po kolejnych Uniach. Od 1508 roku miasto było stolicą województwa smoleńskiego. Najbardziej na wschód wysunięte miasto wojewódzkie Rzeczypospolitej.

Polecana publikacja to właściwie książeczka/broszura – liczy 30 stron, ma miękkie okładki. Wydało ją w 1996r. Łódzkie Towarzystwo Naukowe – łączące całe środowisko naukowe, akademików ze wszystkich dziedzin. Co ciekawe publikację wydano za życia Protagonistki. Zaczyna się od zdjęcia portretowego Heroiny (w dojrzałym wieku). Słowo wstępne napisał (jak często poprzednio) dr Edward Karasiński. Inne nasze eseje odwołujące się do Zeszytów z tej SERII to

---

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Marynowicz-Hetka; o autorce, profesorze z Łodzi.

² https://www.uni.lodz.pl/fileadmin/user_upload/Jacek_Piekarski.pdf; życiorys profesora on-line na trzy i pół strony.

Zatem książkę napisała para wybitnych naukowców z Uniwersytetu Łódzkiego.

³ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Lepalczyk-Irena;3931694.html>;
https://www.wikiwand.com/pl/Irena_Lepalczyk;

o numerach 208 i 215. Ta inicjatywa ŁTN trwa od 1991 roku, a opisano w niej także sylwetki wielu innych łódzkich naukowców:

- Wanda Leyko⁴; Zeszyt 33, którą eseista spotkał na Uniwersytecie Strathcyde w Glasgow w Szkocji; biolog, biofizyk; na imprezie na zakończenie roku akademickiego była ze swoim mężem – profesorem mechaniki;
- Halina Klatkova⁵; bojowniczką AK, uczestniczką Powstania Warszawskiego, geograf, geomorfolog;
- Eugenia Podgórska⁶; historia, zwłaszcza szkolnictwa oraz wiele innych.

Wracamy do naszej Bohaterki. „Życiorys Naukowy” Pani Profesor (str. 7-11) napisali: Ewa Marynowicz-Hetka⁷ i Jacek Piekarski⁸. W każdym zeszycie na końcu jest spis pozycji z ich serii, a także jest dostępny na stronie internetowej ŁTN.

The screenshot shows the website of the Łódzkie Towarzystwo Naukowe (ŁTN). The page is titled "Nagroda ŁTN im. Profesor I. Lepalczyk" and is categorized under "AKTUALNOŚCI". The main content area is titled "Spis treści" (Table of Contents) and lists the following items:

Nagroda ŁTN im. Profesor Ireny Lepalczyk za prace badawcze z zakresu pedagogiki społecznej - AKTUALNOŚCI
Regulamin Nagrody
Kapituła Nagrody
Laureaci Nagrody
Wszystkie strony

At the bottom of the page, it says "KONKURS O NAGRODĘ ŁTN IM. PROFESOR I. LEPALCZYK 2023".

Łódzkie Towarzystwo Naukowe – Nagroda im. Naszej Heroiny

⁴ https://www.ltn.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=468&catid=64&Itemid=13;

⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Halina_Klatkova;

⁶ <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Podgorska-Eugenia;3958778.html;>

⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Ewa_Marynowicz-Hetka; o autorce.

⁸ https://www.uni.lodz.pl/fileadmin/user_upload/Jacek_Piekarski.pdf; o drugim autorze – jest kilka osób o tym samym imieniu i nazwisku – ten pracuje właśnie na UŁ.

Nasza Heroina była **profesorem nauk humanistycznych** o specjalności pedagogika społeczna. Była studentką i współpracownicą **Heleny Radlińskiej** – kontynuatorką jej myśli naukowej (odc. 166). Warto kliknąć na odcinek o Jej mistrzyni, a także na polecane tam książki. Współtworzyła szkołę myślenia społeczno-pedagogicznego w środowisku akademickim w Polsce. Warto zwrócić uwagę iż w Wikipedii podano informację o Jej DHC, czego nie ma w tej broszurce, ale nie ma też informacji na stronie Uniwersytetu Łódzkiego – wydaje się, że **to błąd** w Wikipedii (nie ma daty, co mogłoby pomóc szukać w innych źródłach).

Książeczka zawiera także rozdział „Nasze spotkania z Panią Profesor”, czyli krótkie wspomnienia dwóch naukowczyń tj. Teresy Wróbel⁹ oraz Ryszardy Czerniachowskiej¹⁰, które pod kierunkiem Pani Profesor napisały prace magisterskie oraz rozprawy doktorskie. Poniżej są linki do informacji o tych pracownikach UŁ.

Jak zwykle w tych broszurach na końcu zamieszczono BIBLIOGRAFIĘ prac Pani Profesor – dzieląc zestaw na książki, artykuły i rozprawy, prace redaktorskie, recenzje i inne. Publikowała po polsku, bo dawniej nie było innych wymagań. Miała stypendium zagraniczne ONZ (pół roku, 1946-1947), a zatem znała język angielski.

Jej życiorys nie jest prostą „drogą do zwycięstwa”. Ale jest niezwykle ciekawy. Ukończyła Gimnazjum J. Roszkowskiej i J. Popielewskiej w Warszawie, a zatem rodzina wróciła na tereny nowopowstałej II Rzeczypospolitej. W 1935r. wyjechała do Sromowców do Dworku Cisowego¹¹ - stancy harcerskiej - prowadzonej przez Olgę Małkowską. Drogi naszych Heroin się przeplatają – Olgę Małkowską przedstawiono w odcinku 122. Pani Irena pracowała tam jako wychowawczyni-wolontariuszka. Świadczy to o patriotyzmie, zapewne wyniesionym z domu rodzinnego. Potem wróciła do Warszawy i pracowała w wydawnictwie harcerskim – m.in. pisma „Na tropie”.

Niemcy w 1939r. napadły na Polskę – miała 23 lata. Zdążyła wcześniej na Uniwersytecie Warszawskim rozpocząć studia historyczne. Ale nadal się kształciła w „podziemnych” instytucjach ukończyła tajnie działającą Wolną Wszechnicę Polską – a Jej profesorką była m.in. w/w Profesor Radlińska. Tuż po wojnie w 1946 na Uniwersytecie Łódzkim uzyskała magisterium – praca pt.: „Przywódca organizacji

⁹ <http://nekrologi.wyborcza.pl/0,11,,143860,Teresa-Wr%C3%B3bel-kondolencje.html>;

¹⁰ <https://isidore.science/document/32394>; praca naukowa, <http://expertus.lib.uni.lodz.pl/cgi-bin/expertus.cgi>; zestaw publikacji.

¹¹ <https://staryczorsztyrn.pl/olga-malkowska-tworzyni-polskiego-skautingu-pokochala-pieniny-stworzyla-tutaj-cisowy-dworek-orle-gniazdo-i-pustelnie/>; warto poczytać.

ochotniczej”, a w 1950r. doktorat – rozprawa: „Pracownik społeczny w Belgii” – promotorka dwukrotnie Prof. Radlińska. Nasza Heroina miała już 34 lata. Wojna poprzesuwała ówczesnemu pokoleniu życiorysy – Kolumbowie 1920. Działa też w organizacjach podziemnych, na początku jawnie na ul. Tamka prowadziła Ognisko Rady Głównej Opiekuńczej¹² dla dzieci. Potem nielegalnie – aż do wybuchu Powstania Warszawskiego.

Na UŁ pracował prof. Aleksander Kamiński – autor „Kamieni na szaniec” – w 1949r. jego i Jej katedrę zlikwidowano – na 13 lat musieli odejść z uczelni, potem wrócili, a On był Jej szefem, z kolei gdy odszedł na emeryturę – Ona objęła kierownictwo Katedry.

Pomnik Aleksandra Kamińskiego w Łodzi.

Jak piszą w broszurze okresowo była bezrobotna, okresowo miewała prace jako instruktorka na kursach, a także w bibliotece (Dział Informacji i Czytelnictwa). Dziś zapomina się o tych czasach i sytuacji ludzi o innych poglądach niż władza.

Zatem w 1962r. wróciła na Uczelnię na stanowisko adiunkta. Pracowała, publikowała – od 1 października 1971 została docentem. Teraz nie ma tego

¹² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Rada_G%C5%82%C3%B3wna_Opieku%C5%84cza_\(1940%E2%80%931945\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rada_G%C5%82%C3%B3wna_Opieku%C5%84cza_(1940%E2%80%931945)); działa na początku za zgodą Hansa Franka – już w 1940r. zdelegalizowana!!!

stanowiska, uprawniało do bycia promotorem doktoratów – miała 55 lat. Kobietom nie liczy się lat, a eseista nie robił tego prawie nigdy w odcinkach, ale tutaj warto pokazać – a równocześnie zadać pytanie jakby było gdyby kariera biegła liniowo w górę? A może Ona zyskała horyzonty, których by w pracy nie zdobyła?? Jedno jest pewne – nigdy się nie załamała, wykazała się hartem ducha, nie zdradziła swoich wartości – zachowała je, a „karierę” naukową i tak zdobyła.

W latach 1970-tych zjawiły się nawet nagrody, bez kłopotu wydawała swoje książki, czasem razem ze swoją Mentorką.

W końcu bywała kierownikiem grantów/projektów w ramach Centralnego Programu Badań Podstawowych np.:

- Modernizacja systemu oświaty w rozwiniętym społeczeństwie socjalistycznym (tenże system nie był „zły” skoro eseista zdobył wykształcenie);
- Współczesne rodziny w Polsce. Stan i przeobrażenia. (w tym o Radzie ds. Rodziny);
- Zdrowotne i społeczne skutki alkoholizmu i innych uzależnień...
- Instytucjonalna pomoc w rozwoju dziecka i rodzinie w dzielnicy wielkomiejskiej.

Dalej omówiono szeroko kolejne publikacje konferencyjne (i same konferencje), z czasopism oraz książki.

Działa niestrudzenie społecznie – nie ma informacji o rodzinie i dzieciach, może ich nie miała. W każdym razie oddała życie studentom, młodzieży i pracy społecznej m.in.: Związku Harcerstwa Polskiego, Związku Nauczycielstwa Polskiego (tu w Zarządzie Głównym, ale był to inny skład niż obecnie), Towarzystwie Wolnej Wszechnicy Polskiej, czy Stowarzyszeniu Szarych Szeregów.

Dalej mamy listę nagród, odznaczeń i dyplomów m.in. Krzyż Armii Krajowej (1995), Srebrny Krzyż „Za Zasługi dla ZHP z Rozetą i Mieczami (1995), Rektora UŁ i tak dalej – lepiej późno niż wcale. Lista jest imponująca – trzeba sięgnąć po oryginał... Krzyże Kawalerski (1971) i Komandorski (1984) Orderu Odrodzenia Polski otrzymała jednak trochę wcześniej.

Warto poznać postać Bohaterkę (i inne wymienione), a po przez to poznać dzieje wojenne i powojenne, choć broszurka liczy tylko 30 stron – jeszcze wiele ciekawych rzeczy można się dowiedzieć...

Warto sięgnąć po wiele publikacji z tejże serii.

PUBLIKACJE INNE ORAZ STRONY INTERNETOWE

https://www.ltn.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=291:nagroda-odzkiego-towarzystwa-naukowego-im-profesor-ireny-lepalczyk-za-prace-badawcze-z-zakresu-pedagogiki-spoecznej&catid=49&showall=1&Itemid=90;

The screenshot shows a web browser displaying the website [ltn.lodz.pl](https://www.ltn.lodz.pl). The page is titled "KONKURS O NAGRODĘ ŁTN IM. PROFESOR I. LEPALCZYK 2023". The main content area contains the following text:

12 maja 2023

Uprzejmie informujemy o rozpoczęciu kolejnej edycji konkursu o Nagrodę im. Profesor I. Lepalczyk za prace naukowe z zakresu pedagogiki społecznej.

Warunki konkursu określa REGULAMIN.

Zgłoszenia (formularz zgłoszenia, 2 egzemplarze drukowanej pracy oraz publikację w formie ebooka) przyjmuje biuro Łódzkiego Towarzystwa Naukowego: ul. M. Skłodowskiej-Curie 11, 90-505 Łódź.

Podpisany formularz zgłoszenia oraz ebook mogą również zostać przesłane e-mailem (biuro@ltn.lodz.pl).

Termin zgłaszania prac upływa 30 czerwca 2023 roku.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w październiku 2023 r.

Zapraszamy do zgłaszania prac badawczych (publikacji) z zakresu pedagogiki społecznej i prosimy o popularyzację konkursu w swym środowisku.

REGULAMIN

- A. LEPALCZYK, Irena. *Helena Radlińska-życie i twórczość*. Wydaw. Adam Marszałek, 2001.
// HELENA RADLIŃSKA jest bohaterką odcinka nr 166.
- B. LEPALCZYK, Irena; MARYNOWICZ-HETKA, Ewa. Helena Radlińska: A Portrait of the Person, Researcher, Teacher and Social Activist. *History of Social Work in Europe (1900–1960) Female Pioneers and their Influence on the Development of International Social Organizations*, 2003, 71-77.
- C. LEPALCZYK, Irena; MARYNOWICZ-HETKA, Ewa. Helena Radlińska—Ein Porträt ihrer Person und ihrer Arbeit als Wissenschaftlerin, Lehrerin und „soziale Aktivistin“. *Die Geschichte der Sozialen Arbeit in Europa (1900–1960) Wichtige Pionierinnen und ihr Einfluss auf die Entwicklung internationaler Organisationen*, 2002, 65-72.
- D. IRENA, Lepalczyk, et al. ludzie z pokolenia Ireny Sendlerowej. *Praca Socjalna*, 2019, 33 (1: 117-170.
- E. LEPALCZYK, Irena; BADURA, Jan (ed.). *Elementy diagnostyki pedagogicznej*. Państwowe Wydawn. Nauk., 1987.

- F. LEPALCZYK, Irena. *Wykolejenia dzieci i dorosłych w małym mieście: wybrane zagadnienia pedagogiczno-społeczne*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1972.
// dzisiaj słowa wykolejenie się nie używa...
- G. LEPALCZYK, Irena; MARYNOWICZ-HETKA, Ewa (ed.). *Institutionalna pomoc dziecku i rodzinie: diagnozy i propozycje: praca zbiorowa*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1988.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

ŁÓDŹ

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

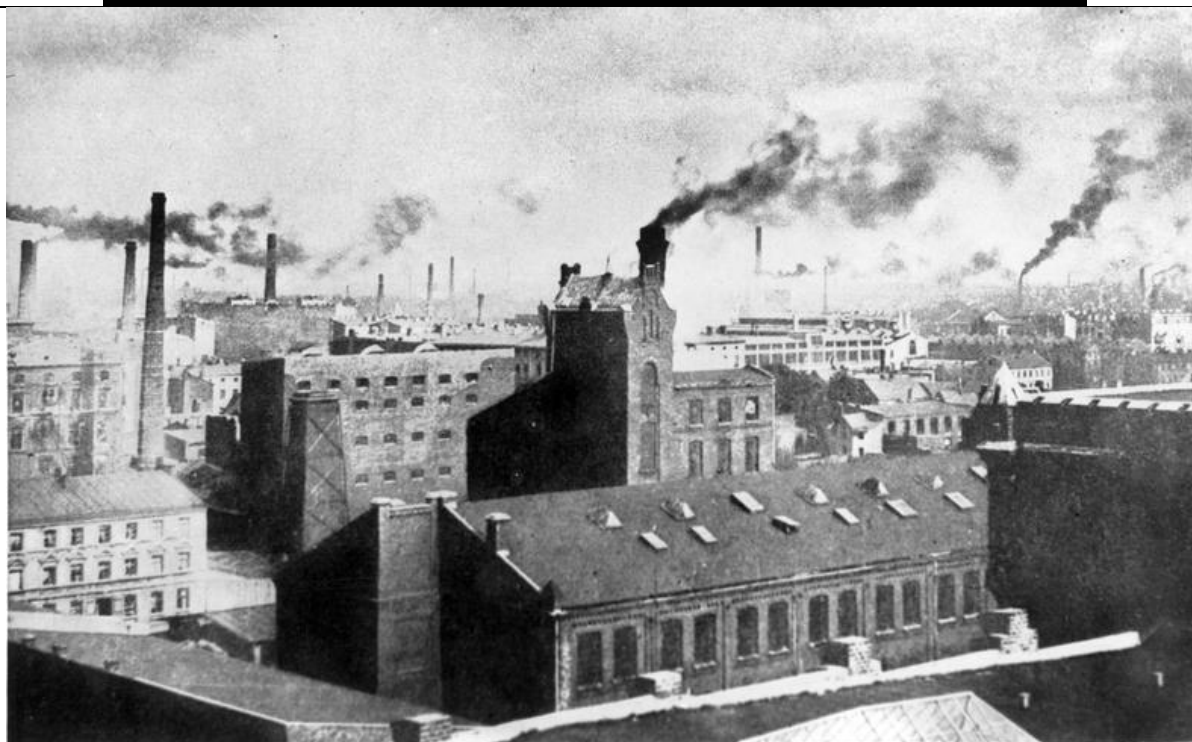
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

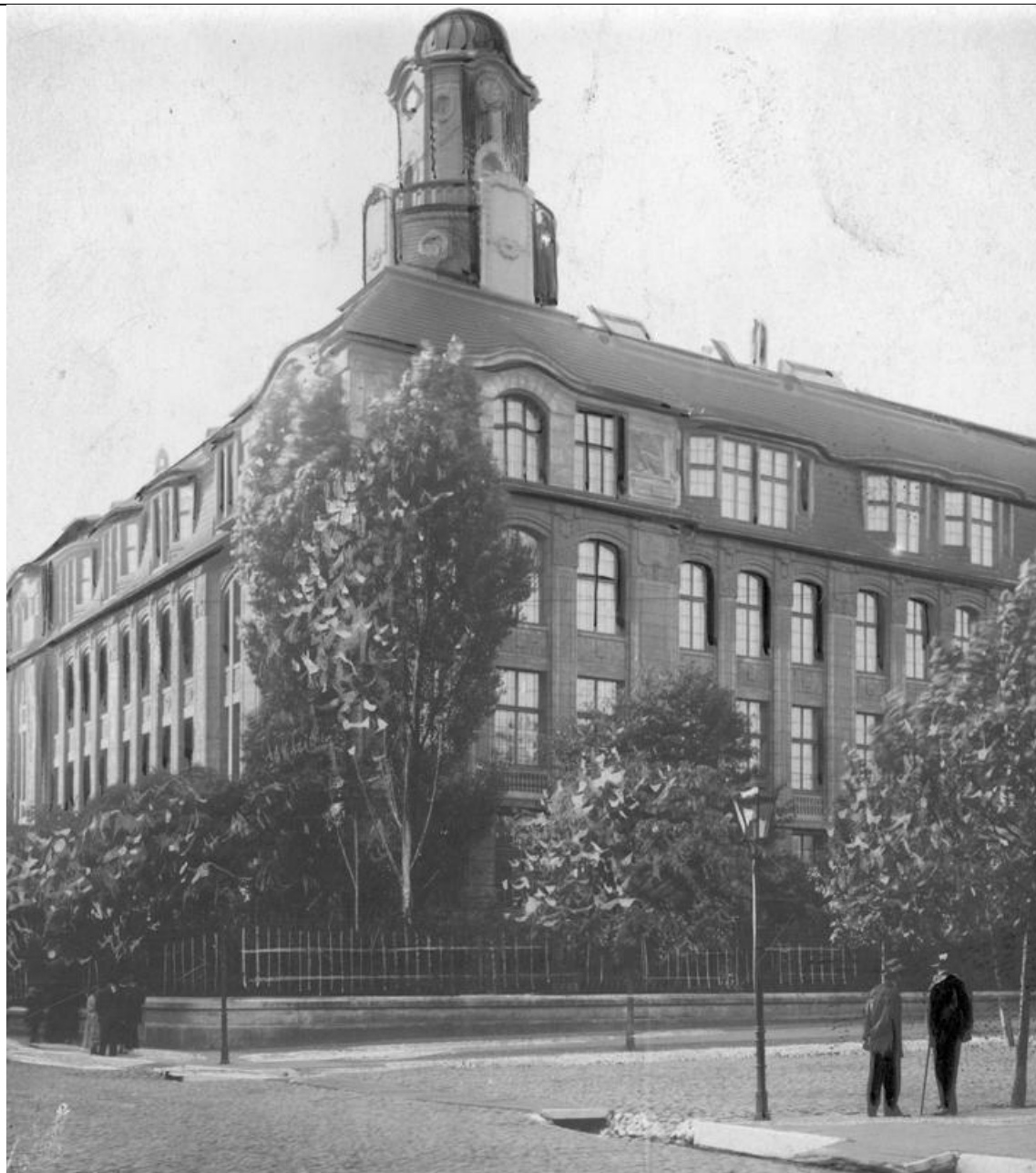
Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

W zasobach NAC jest dostępnych wiele zdjęć **Łodzi** sprzed II wojny światowej. Dziś to miasto zmienia się z roku na rok, jest budowany tunel kolejowy, z możliwością dużych prędkości – poczekamy, zobaczymy.

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak oraz NAC i Śl.A.C.